

TEMAT NR 13: ZAKŁADANIE FIRMY

1. PIERWSZY KROK.

Prowadzenie własnej firmy daje szansę na większe zarobki, niezależność oraz samorealizację. Aby jednak przedsiębiorstwo osiągnęło sukces, decyzja o jego utworzeniu musi być poprzedzona analizą rynku i zapoznaniem się z właściwymi przepisami prawa. Przede wszystkim jednak trzeba mieć pomysł.

Dobry pomysł to pierwszy i najważniejszy krok do założenia własnej firmy. Podczas poszukiwania pomysłu na działalność gospodarczą warto kierować się swoimi zainteresowaniami, umiejętnościami i doświadczeniami oraz analizą sytuacji na rynku, na którym przedsiębiorstwo ma funkcjonować. Wiele pomysłów mogą także dostarczyć media.

2. OTOCZENIE PRZEDSIĘBIORSTWA.

Każde przedsiębiorstwo funkcjonuje w określonej przestrzeni gospodarczej. Dlatego też wybór profilu jego działalności powinien opierać się na analizie:

a) makrootoczenia, czyli wszystkich zjawisk wpływających na przedsiębiorstwo (podczas gdy ono nie może ich zmieniać),

b) mikrootoczenia, które oddziałuje na przedsiębiorstwo i pozostaje pod jego wpływem.

OTOCZENIE PRZEDSIĘBIORSTWA	
makrootoczenie (otoczenie dalsze)	mikrootoczenie (otoczenie konkurencyjne)
- ekonomiczne (makroekonomiczne) - technologiczne - polityczno – prawne - demograficzne - społeczno (społeczno – kulturowe) - infrastrukturalne	- konkurenci (istniejący i potencjalni) - nabywcy - dostawcy - kooperanci - urzędy - instytucje otoczenia biznesu

3. SAMODZIELNIE CZY W SPÓŁCE?

Po wyborze profilu działalności przedsiębiorstwa należy ustalić, jaka będzie jego forma organizacyjno – prawna. Powinna być ona dostosowana do charakteru własności i rozmiaru prowadzonej działalności. Przedsiębiorca musi zgłosić podjęcie działalności gospodarczej w **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – CEIDG** (osoby fizyczne, wspólnicy spółki cywilnej) bądź do **Krajowego Rejestru Sądowego – KRS** (osoby prawne, inne jednostki organizacyjne).

4. REJESTRACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W CEIDG.

Pomysł na firmę i przygotowanie dobrego biznesplanu to podstawowe warunki, które należy spełnić, aby przedsiębiorstwo odniosło sukces. Następnie należy zarejestrować działalność gospodarczą, dzięki czemu przedsiębiorstwo zaczyni formalnie istnieć.

a) po co rejestrować działalność gospodarczą? Prowadzenie przedsiębiorstwa bez jego zarejestrowania jest niezgodne z prawem, a osoba prowadząca niezalegalizowaną działalność poniesie konsekwencje prawne. Nielegalnie działające firmy należą do tzw. **szarej strefy**. Jest to obszar gospodarki państwowej, w którym produkuje się i sprzedaje legalne w danym kraju towary i usługi, lecz dochody z tych działalności są ukrywane przed organami administracji państwowej. Nie należy mylić szarej strefy z **czarnym rynkiem**, gdzie dochodzi do obrotu towarami i usługami nielegalnymi (np. narkotykami czy kradzionymi telefonami komórkowymi).

Funkcjonowanie przedsiębiorstwa w szarej strefie nie tylko jest nieetyczne i grozi konsekwencjami prawnymi, lecz także powoduje szereg innych konsekwencji. Osoba prowadząca niezarejestrowane przedsiębiorstwo nie odprowadza żadnych składek na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne, dzięki czemu ma w danym momencie więcej pieniędzy. Nie może jednak korzystać w pełni z publicznej opieki zdrowotnej i nie gromadzi pieniędzy na swoją przyszłą emeryturę. Nie może też m.in. legalnie wynająć lokalu, zawierać umów, ubezpieczyć swojego towaru i zatrudnić pracowników. Z tych właśnie względów każda działalność gospodarcza powinna być zarejestrowana.

b) gdzie zarejestrować przedsiębiorstwo? Przedsiębiorstwo w Polsce rejestruje się w jednym z dwóch rejestrów:

- Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS),
- Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

W **Krajowym Rejestrze Sądowym** rejestruje się wszystkie spółki handlowe: spółki jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne, akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością, a także m.in. spółdzielnie, przedsiębiorstwa państwowe czy przedsiębiorstwa zagraniczne. Natomiast w **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej** rejestruje się spółki cywilne oraz jednoosobowe działalności gospodarcze.

Jak już wiesz, najprostszą i jednocześnie najbardziej rozpowszechnioną w Polsce formą prowadzenia działalności są przedsiębiorstwa jednoosobowe (czyli prowadzone przez jedną osobę, która może zatrudnić dowolną liczbę pracowników). W 2011 r. zarejestrowano ich aż 37 tys. i stanowiły one ponad połowę nowo powstałych w tym roku firm. Istnieje duże

prawdopodobieństwo, że jeśli zdecydujesz się być przedsiębiorcą, to pierwsza działalność gospodarcza, jaką założysz, będzie właśnie firmą jednoosobową.

c) Jak zarejestrować przedsiębiorstwo jednoosobowe i spółkę cywilną?

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, w której należy zarejestrować jednoosobową działalność gospodarczą i spółkę cywilną, jest prowadzonym od 1 lipca 2011 r. spisem przedsiębiorców będących osobami fizycznymi i działających na terenie Polski. Istnieją dwa sposoby rejestracji firmy w CEIDG. Pierwszy z nich, tradycyjny, polega na wypełnieniu wniosku CEIDG-1 w formie papierowej i złożeniu go do urzędu gminy lub urzędu miasta. Drugi sposób, bardziej nowoczesny, to wypełnienie wniosku CEIDG-1 w internecie przy użyciu kreatora wniosku. Wypełniony wniosek można przesłać do urzędu gminy lub urzędu miasta również za pośrednictwem internetu lub wydrukować go i zanieść do urzędu osobiście.

Osoba, która złożyła **wniosek CEIDG-1**, staje się przedsiębiorcą figurującym w bazie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Jeśli zakładana przez nią firma będzie spółką cywilną, należy pamiętać o tym, że każdy wspólnik musi się zarejestrować się osobno. Dzieje się tak, gdyż w spółce cywilnej każdy ze wspólników jest osobnym przedsiębiorcą. Przed przystąpieniem do wypełniania wniosku CEIDG-1 należy przygotować informacje o sobie i o zakładanym przez siebie przedsiębiorstwie. Potrzebne będą:

- dane osobowe i identyfikacyjne (m.in. data i miejsce urodzenia, adres zamieszkania, adres zameldowania, numer dowodu tożsamości, NIP, PESEL),
- najważniejsze informacje opisujące zakładane przedsiębiorstwo (m.in. nazwa przedsiębiorstwa, przedsiębiorcy, przewidywana liczba pracujących, przewidywana liczba zatrudnionych, rodzaj działalności gospodarczej wg PKD 2007 [odnośnik do 5.1], miejsce wykonywania działalności, planowana data rozpoczęcia działalności),
- nazwa właściwego dla miejsca prowadzenia działalności naczelnika urzędu skarbowego (z nim przedsiębiorca rozlicza się z podatku dochodowego od osób fizycznych),
- wybrana forma opłacania podatku dochodowego od osób fizycznych i forma wpłaty zaliczki na poczet tego podatku,
- adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej,
- dobrowolne, dodatkowe informacje (m.in. rachunek bankowy, pełnomocnictwa, inne załączniki do wniosku).

Uzupełniony wniosek CEIDG-1 staje się dokumentem dopiero wtedy, gdy jest **podpisany**. Jeśli przedsiębiorca zdecyduje się wypełnić go ręcznie lub stworzyć go przy pomocy internetowego kreatora i wydrukować, musi go **podpisać własnoręcznie** i złożyć w urzędzie gminy (miasta) w terminie do 7 dni od momentu wypełnienia. Jeśli jednak przedsiębiorca chce dokonać rejestracji wyłącznie przez internet, przed wysłaniem elektronicznego wniosku do urzędu musi zatwierdzić go **podpisem elektronicznym** (podpis taki można uzyskać w wyspecjalizowanych firmach) lub skorzystać z profilu Zaufany ePUAP. **Profil Zaufany ePUAP** zakłada się na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej, będącej systemem informatycznym stworzonym przez władze państwowe po to, by sprawy administracyjne można było prowadzić drogą internetową. Dzięki temu profilowi istnieje możliwość potwierdzania prawdziwości dokumentów bez własnoręcznego podpisywania ich. Po zarejestrowaniu w CEIDG przedsiębiorstwo zaczyna istnieć pod względem formalnym. Wniosek CEIDG-1 jest **jednocześnie zgłoszeniem do ZUS-u lub KRUS-u** (Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego), **urzędu statystycznego** (o nadanie numeru REGON) i **naczelnika urzędu skarbowego** (o nadanie numeru NIP). Niestety, jego złożenie nie kończy jednak w praktyce procedury zakładania przedsiębiorstwa.

5. ETAPY ZAKŁADANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.

Założenie działalności gospodarczej oprócz rejestracji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowym Rejestrze Sądowym wymaga jeszcze przejścia przez kilka etapów. Należą do nich wizyty w banku, urzędzie skarbowym, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz firmie wyrabiającej pieczętki firmowe. W niektórych wypadkach należy zgłosić swoją działalność w Państwowej Inspekcji Pracy lub sanepidzie, a także uzyskać określoną koncesję i niezbędne zezwolenia.

a) bank – w banku należy założyć **konto firmowe**. Za jego pośrednictwem dokonuje się bowiem wszelkich przelewów związanych z działalnością firmy: spłaca się zobowiązania, otrzymuje należności, dokonuje przelewów do urzędu skarbowego czy ZUS-u. Jeżeli zakładane przedsiębiorstwo jest spółką, bank do założenia konta firmowego wymagać będzie wzorów podpisów osób uprawnionych do korzystania z konta. Najlepiej więc, by przy jego zakładaniu obecni byli wszyscy wspólnicy,

b) urząd skarbowy - złożenie wniosku CEIDG-1 jest równoznaczne z powiadomieniem urzędu skarbowego o wybranej formie opodatkowania do rozliczeń z podatku dochodowego oraz złożeniem wniosku o nadanie numeru NIP. Ważnym obowiązkiem, który pozostał do spełnienia, jest zarejestrowanie się przedsiębiorcy jako płatnika podatku VAT. Aby tego dokonać, należy wypełnić wniosek na formularzu VAT-R i uiścić opłatę. Z obowiązku

rejestracji jako płatnika podatku VAT zwolnieni są tylko nieliczni przedsiębiorcy. Korzyścią, jaka płynie z tej rejestracji dla przedsiębiorcy, jest późniejsza możliwość odliczania podatku VAT od kosztów zakupu,

c) firma pieczętkarska - kolejną instytucją, jaką należy odwiedzić, ale po otrzymaniu numerów NIP i REGON (REGON nadaje urząd statystyczny) jest firma zajmująca się wyrobianiem pieczętek. Na pieczętce firmowej muszą się znaleźć następujące dane:

- nazwa firmy,
- adres siedziby firmy,
- telefony kontaktowe,
- numer REGON,
- numer NIP.

Pieczętką firmową przedsiębiorca posługuje się przy potwierdzaniu wszelkich dokumentów firmowych. Należy jednak pamiętać, że oprócz pieczętki na dokumencie musi znaleźć się podpis przedsiębiorcy. Bez niego dokument jest nieważny.

d) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) - pomimo częściowego zgłoszenia do ZUS-u, dokonanego przez złożenie wniosku CEIDG-1, do instytucji tej przedsiębiorca musi się jeszcze zgłosić jako płatnik składek na ubezpieczenie społeczne za siebie oraz swoich pracowników. W tym celu powinien złożyć jeden z formularzy zgłoszeniowych: ZFA, ZUA lub ZZA, przy czym wybór formularza zależy od konkretnej sytuacji przedsiębiorcy i jego pracowników. Formularze należy pobrać ze strony internetowej ZUS-u, a następnie złożyć, dołączając kopię decyzji o nadaniu numerów NIP i REGON. Od tej pory comiesięcznie, do 10. dnia kolejnego miesiąca, przedsiębiorca musi przelewać na konto ZUS-u składki na rzecz ubezpieczenia społecznego, na podstawie wypełnionej deklaracji ZUS-DRA lub ZUS-RSA.

e) PIP, sanepid i inne instytucje - w zależności od rodzaju i charakteru planowanej działalności gospodarczej potrzebne może być również zgłoszenie się do kilku innych instytucji. Jeżeli planuje się zatrudnienie pracowników, należy złożyć do **Państwowej Inspekcji Pracy (PIP)** w formie tradycyjnej lub internetowej *Kartę zgłoszenia pracodawcy*. Zgłoszenia do PIP-u dokonuje się obecnie elektronicznie do 30 dni od daty rozpoczęcia działalności gospodarczej: trzeba wypełnić e-formularz, który można znaleźć na stronach internetowych PIP, a następnie wysłać go do odpowiedniego terytorialnie inspektoratu pracy. Po weryfikacji wniosku PIP nadaje pracodawcy numer identyfikacyjny w PIP.

Jeżeli zakładana działalność będzie miała związek z produkcją lub sprzedażą żywności, należy złożyć wniosek o odbiór lokalu, w którym będzie ona wykonywana. Wniosek

ten składa się do **sanepidu**, czyli wojewódzkiej lub powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej. Jest to instytucja odpowiedzialna za kontrolowanie zachowania higieny w określonych prawem zakładach pracy. Pełne, aktualne wykazy działalności, których prowadzenie jest związane z koniecznością uzyskania zezwolenia sanepidu, można znaleźć na stronach internetowych stacji.

Sanepid ma prawo kontrolować przedsiębiorstwa pod względem przestrzegania przepisów związanych z higieną pracy i karać je mandatami w razie nieprawidłowości. Jeżeli nieprawidłowości te będą rażące i będą zagrażać życiu oraz zdrowiu klientów, sanepid może nawet wstrzymać działalność przedsiębiorstwa do czasu poprawy warunków.

Niektóre przedsiębiorstwa do swojego funkcjonowania muszą uzyskać określone koncesje lub zezwolenia. **Koncesje** dotyczą działalności prowadzonych na dużą skalę, takich jak działalność radiowa i telewizyjna, przewozy lotnicze, wydobywanie ropy i gazu czy obrót energią. Przykładem działalności objętej obowiązkiem posiadania **zezwoleń** jest sprzedaż napojów alkoholowych, co jest ważne, gdy planuje się otworzyć np. sklep, restaurację lub hotel.

Powszechnie panuje opinia, że warunkiem powodzenia przedsięwzięcia jest kapitał właściciela. Jest to czynnik ważny, lecz okazuje się, że nie najważniejszy. Najlepszym przykładem są gwiazdy show biznesu (np. Jay - Z, Bono, Britney Spears, Kevin Costner czy Kim Basinger), które chociaż posiadają ogromny kapitał, prowadzą bardzo różne działalności gospodarcze – sieci sklepów, restauracji – czy mają własne linie kosmetyków lub ubrań. Pomimo ogromnych nakładów działalności te nie zawsze jednak odnoszą sukces.

6. SUKCES I NIEPOWODZENIE PRZEDSIĘBIORSTWA.

Sukces firmy w znacznym stopniu zależy od dobrego pomysłu i szczęścia. Nie można jednak zapominać o wielu innych ważnych czynnikach warunkujących sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa i osiąganie zysków, np.:

- a) umiejętności rozwiązywania problemów,
- b) zdolności oszacowania ryzyka,
- c) efektywnym wykorzystywaniu środków produkcji,
- d) innowacyjności,
- e) szybkości i elastyczności działania,
- f) umiejętności wykorzystywania szans rynkowych.

Nie wszyscy przedsiębiorcy potrafią poradzić sobie z wyzwaniami, które wiążą się z prowadzeniem samodzielnej działalności gospodarczej. Niepowodzenie przedsiębiorstwa

może wynikać z wielu przyczyn, tkwiących zarówno wewnątrz firmy, jak i wynikających z jej otoczenia. Najczęściej niepowodzenie to jest związane m.in. z:

- a) niewłaściwym zarządzaniem,
- b) złym doбором pracowników,
- c) niewystarczającym kapitałem obrotowym,
- d) kryzysem bądź dekoniunkturą gospodarczą,
- e) dużą zmiennością kursów walut,
- f) presją konkurencyjną ze strony innych przedsiębiorstw.

MATERIAŁY I POMOCE EDUKACYJNE DO TEMATU – ZAKŁADANIE FIRMY

Krok w przedsiębiorczość, Podręcznik do podstaw przedsiębiorczości dla szkół ponadgimnazjalnych, Zbigniew Makieła, Tomasz Rachwał, Nowa Era, Warszawa 2014

Portale i strony internetowe - www.podrecznik.edugate.pl, epodreczniki.pl, www.mala-firma.pl, poradnikprzedsiębiorcy.pl, mojafirma.infor.pl, www.biznes.gov.pl, www.niepoddawajsie.pl, www.ifirma.pl, prod.ceidg.gov.pl, www.firmy-24.pl, bizrun.pl, www.rp.pl, www.przejdznaswoje.pl, mojafirma.infor.pl, www.forbes.pl, interviewme.pl, firma.biznesfinder.pl, www.resulto.pl, msp.money.pl, www.pit.pl, www.ceidg.gov.pl, filmy na YouTube o zakładaniu firmy.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Zakładanie firmy”, str. 139 – 142 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na pytania i wysłać odpowiedzi do 19 maja 2020 r. na maila: rsegda1@o2.pl:

- 1. Przedstaw proces rejestracji działalności gospodarczej w CEIDG.**
- 2. Wymień i opisz etapy zakładania działalności gospodarczej.**
- 3. Scharakteryzuj otoczenie przedsiębiorstwa.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego e-maila.